

Laten we nu eens net zo verstandig worden als de gewone Nederlander!

In dit laatste nummer van het gewaardeerde *Magazine Nationale Veiligheid en Crisisbeheersing* permitteer ik me nog een keer de oproep aan de overheid tot het opstellen van verstandig veiligheidsbeleid. Dat wil zeggen dat kosten en baten met elkaar in evenwicht zijn en dat *niet* uitgaat van de onjuiste aanname dat de gewone Nederlander niet om kan gaan met risico's. Als casus neem ik deze keer "meer blauw op straat", het bekende streven van zo'n beetje alle Nederlandse politici in het Parlement.

DISPROPORTIONEEL VEILIGHEIDSBELEID

Het is en blijft verbazen: er is zoveel onzinnig fysiek veiligheidsbeleid in Nederland dat miljarden kost en nauwelijks veiligheid oplevert. Een recent voorbeeld is het miljarden kostende besluit om alle asbestdaken voor 2024 te saneren. Deze investering voorkomt op de termijn van dertig tot veertig jaar maximaal een tiental longkankergevallen waardoor de slachtoffers enkele jaren eerder dan anders zouden overlijden. Voor de betrokkenen natuurlijk zeer tragisch, maar het is even tragisch voor de duizenden die nu zullen overlijden omdat het geld niet in verstandiger veiligheidsbeleid wordt geïnvesteerd. En geen misverstand, er bestaat absolute wetenschappelijke consensus over deze cijfers, zie daarvoor bijvoorbeeld het rapport van de Gezondheidsraad uit 2010.¹

BLAUW OP STRAAT

Ook het sociaal veiligheidsbeleid is echter niet vrij van dergelijke desinvesteringen. Laten we daarom in deze laatste uitgave van het magazine daar eens wat nader op inzoomen. Als Crisislab mogen we regelmatig onderzoek doen bij de politie. Een van de terugkomende verwonderpunten is het belang dat door de politie zelf aan surveilleren wordt gehecht. U kent dat ook uit de politieke arena: de roep om "meer blauw op straat". Dit vormt al decennialang de mantra van alle politieke partijen in Nederland. Natuurlijk helpt surveilleren niet om de *objectieve* veiligheid te verhogen, dat gelooft ook geen agent. Wat zowel de politie zelf als de politiek gelooft, is dat de Nederlandse burger zich veiliger voelt door zichtbaar blauw op straat. Er moet dus massief geïnvesteerd om deze *subjectieve* veiligheid te verhogen ook al zou met hetzelfde geld bijvoorbeeld de opsporing versterkt kunnen worden.

Alle reden dus om eens te kijken wat de gewone Nederlander daar zelf nu van vindt. Studenten van de masteropleiding Veiligheidszorg, Recht en Bestuur van de Radboud Universiteit Nijmegen hebben daarom flitsinterviews op straat afgenomen

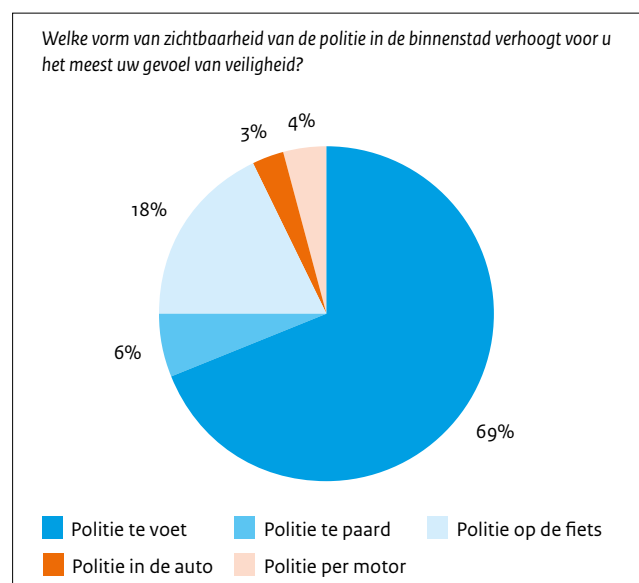

Ira Helsloot
Hoogleraar besturen van veiligheid aan de Radboud Universiteit Nijmegen en voorzitter van de stichting Crisislab²

onder 351 Nederlanders, wat een representatieve afspiegeling van de samenleving was.

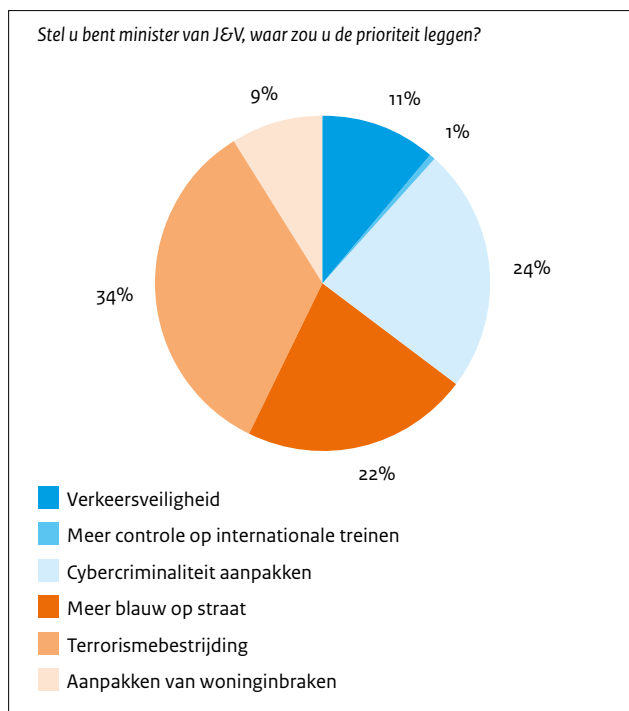
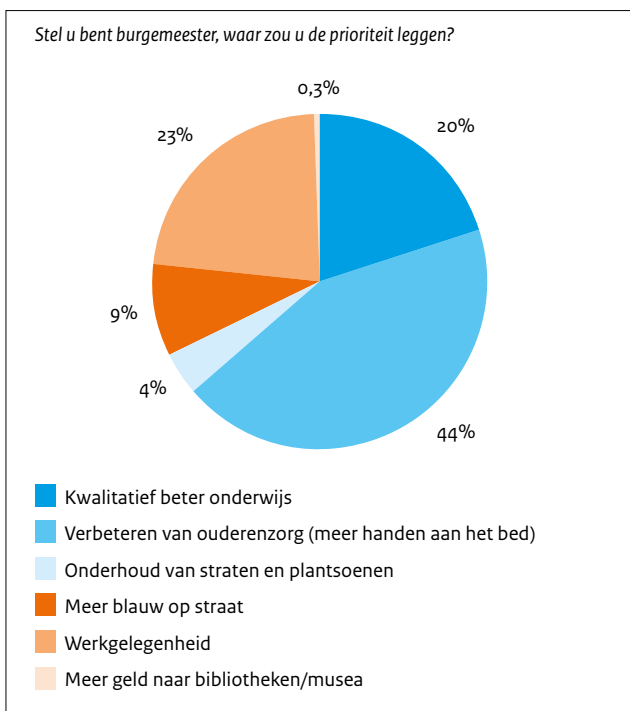
In het algemeen voelt meer dan 80% van de respondenten zich (overdag en 's avonds) eigenlijk nooit onveilig thuis of onveilig in de eigen buurt. Onveilig voelt een meerderheid zich alleen weleens bij het uitgaan of tijdens evenementen.

Driekwart van de respondenten ziet de politie maximaal drie keer per week en zou de politie het liefst tussen de twee tot vijf keer per week willen zien. Slechts een kleine groep is voorstander om vaker dan vijf keer per week blauw op straat te zien. In ruime meerderheid

¹ Gezondheidsraad, *Asbest. Risico's van milieu- en beroepsmatige blootstelling*, 2010.

² Met medewerking van Sander Kraaijenbrink, onderzoeker bij Crisislab.

stelt men zich veiliger te voelen als de politie gezien wordt tijdens uitgaan of bij evenementen. Aan een deel van de respondenten (N=100) is gevraagd welke vorm van zichtbaarheid bijdraagt aan de veiligheid. Het gaat dan vooral om een politie die te voet of op de fiets zichtbaar is, want politie zichtbaar “in blik” draagt volgens de respondenten vrijwel niet bij aan hun veiligheidsgevoel. Aan een ander deel van de respondenten (N=110) is gevraagd of BOA's ook bijdragen aan het veiligheidsgevoel. Een meerderheid (68%) antwoordde hier met “ja” op.

Het is opvallend dat bijna 40% van alle respondenten bereid is om meer belasting te betalen voor meer blauw op straat. In de meeste publieksonderzoeken zijn mensen niet bereid om voor meer veiligheid ook meer belasting te betalen.

Echter, in de positie van burgemeester respectievelijk minister van Justitie en Veiligheid geplaatst, zou minder dan 10% respectievelijk 20% van dezelfde respondenten in meer blauw op straat investeren. Als gemeentebestuurder zou men de prioriteit geven aan zorg of onderwijs (samen ruim 60%), als minister van “politiezaken” aan cybercriminaliteit of terrorismebestrijding.

De uitkomsten laten dus weer fraai de narrige burger zien die we van eerdere publieksonderzoeken kennen: wanneer je de burger naar zijn wensenlijstje vraagt, wil hij graag dat de overheid investeringen doet voor zijn veiligheidsgevoelens. In de positie van bestuurder geplaatst zou diezelfde burger echter te verstandig zijn om daarin te investeren.

PROPORTIONALITEIT

Daarom nog een laatste keer de oproep aan overheidsdienaren; of het nu ambtenaren, volksvertegenwoordigers of bestuurders zijn: laten we nu net zo verstandig zijn als de gewone Nederlander en alleen investeren in proportioneel veiligheidsbeleid. Dat wil dus zeggen dat de kosten en baten van veiligheidsbeleid objectief berekend in verhouding dienen te staan!

Het onderzoek naar de subjectieve waarde van meer blauw op straat kan gevonden worden op www.crisislab.nl. Ook de andere publieksonderzoeken zijn daar te vinden.